

Hiến Pháp Việt Nam: Sửa Đổi Hay Thay Mới?

Nguyễn Quang Duy

Đầu năm 2013, đảng Cộng sản cho phát động phong trào góp ý “Dự thảo sửa đổi Hiến pháp 1992”. Mặc cho thông tin chính thống ra rả tuyên truyền, phong trào bị dư luận xã hội xem là trò bịp, trò hề, trò khi, sửa đổi thì cũng như răn lột da, răn lại hoàn răn, chả mấy người tin.

Theo một hướng khác, ngày 19-1-2013, 72 người, hầu hết là các quan chức từng có chân trong đảng và nhà nước cộng sản, cho công bố một kiến nghị và khởi xướng một phong trào thu thập chữ ký. Đến nay họ đã thu được trên 5,659 chữ ký, phần đông những người ký hiện đang sống tại Việt Nam.

Bản Kiến Nghị gồm 7 điểm, trong đó có điểm nhấn mạnh quyền lập hiến:

“Quyền lập hiến (xây dựng, ban hành hay sửa đổi hiến pháp) là quyền sinh ra các quyền khác (lập pháp, hành pháp và tư pháp) phải thuộc về toàn dân, chứ không thể thuộc về bất kỳ một tổ chức hay cơ quan nào, kể cả Quốc hội.”

Đến ngày 21-2-2013, một nhóm sinh viên và cựu sinh viên luật ở Hà Nội cho công bố một bản kiến nghị khác cho rằng:

“Quyền lập hiến là quyền tự nhiên thuộc về nhân dân và vì vậy quyền phúc quyết Hiến pháp đương nhiên cũng là của nhân dân... một bản Hiến pháp ban hành mà không thông qua thủ tục phúc quyết sẽ mất đi phần lớn ý nghĩa vốn có và không được nhân dân cũng như cộng đồng quốc tế ghi nhận.”

Bài viết này mong chia sẻ đôi điều suy nghĩ về quyền lập hiến và quyền phúc quyết (trưng cầu dân ý) của người Việt chúng ta.

Hiến Pháp Là Gì?

Hiến pháp là một văn kiện vạch ra một viễn kiến, một hướng vươn tới cho xã hội, cho chính trị, cho kinh tế, cho giáo dục, cho văn hoá... là văn kiện nền tảng xây dựng một quốc gia.

Hiến pháp quy định các nguyên tắc để xây dựng chính phủ, các giới hạn của chính phủ và đề ra các thủ tục hoạt động cơ bản cho chính phủ.

Nói một cách bình dân, hiến pháp là một hợp đồng giữa dân và chính phủ. Cũng như mọi hợp đồng, hiến pháp quy định nghĩa vụ và trách nhiệm của mỗi bên, vì thế hiến Pháp phải được đồng thuận của đại đa số người dân. Nói rõ hơn quyền lập hiến và quyền phúc quyết là quyền của toàn dân.

Hiến Pháp Việt Nam

Vì nhận rõ vai trò quan trọng của hiến pháp, ngay khi lên ngôi, vua Bảo Đại đã tỏ ý muốn có một hiến pháp, xây dựng một thể chế Quân Chủ Lập Hiến cho Việt Nam, nhưng ý nguyện của nhà vua không được người Pháp đồng ý.

Sau khi thoái vị, vua Bảo Đại đã giữ một vai trò trong việc soạn thảo Bản Dự Thảo Hiến Pháp 1945. Bản dự thảo được phổ biến trên báo vào cuối tháng 11 năm 1945. Nó được sửa đổi và được Quốc Hội thông qua vào tháng 11 năm 1946, nhưng lại không được chủ tịch nước cho ban hành.

Ban hành hiến pháp là một thủ tục luật pháp để xác nhận rằng hiến pháp đã được biểu quyết một cách hợp lệ. Hiến pháp sẽ có hiệu lực từ lúc được ban hành và mọi người phải tuân theo. Mặc dù không được ban hành đa số người Việt vẫn đồng thuận xem Hiến Pháp 1946 như hiến pháp đầu tiên của Việt Nam.

Trên tạp chí Bách Khoa, Đoàn Thêm một người chuyên ghi lại các sự kiện lịch sử, một chứng nhân trong việc xây dựng và thông qua Hiến Pháp 1946, cho biết Hiến Pháp 1946 chỉ có giá trị ba ngày, nhưng ông không cho biết lý do vì sao hiến pháp này chỉ có giá trị ba ngày.

Điều rõ nhất là Hồ chí Minh và đảng Cộng sản chỉ sử dụng những sắc lệnh và nghị quyết của đảng, không hề đếm xỉa đến những điều ghi trong Hiến Pháp 1946.

Trong kỳ họp thứ 11 Quốc Hội khoá I, Hồ chí minh thông báo dự thảo sửa đổi Hiến pháp 1946. Ngày 31-12-1959, quốc hội đã đồng ý thông qua hiến pháp sửa đổi. Và ngày 1-1-1960, Hồ Chí Minh ký sắc lệnh công bố, không màng đến việc "đưa ra toàn dân phúc quyết" theo đúng khoản c điều thứ 70 của Hiến Pháp 1946.

Quyền lập hiến của người dân đã bị đảng Cộng sản sang đoạt qua Hiến Pháp 1946 và bị chiếm đoạt trong các Hiến Pháp 1959, 1980 và 1992.

Tại miền Nam hai nền Đệ Nhất và Đệ Nhị Cộng được xây dựng dựa trên hai Hiến Pháp 1956 và 1967.

Hiến Pháp Hay Cương Lĩnh

Đảng Cộng sản dùng hiến pháp như một phương thức để thể chế hóa các sách lược cai trị trong từng giai đoạn, luật hóa nhiệm vụ chính trị và bảo đảm vai trò lãnh đạo.

Các sách lược và nhiệm vụ của đảng Cộng sản đều được Bộ Chính Trị họp kín quyết định, được các Đại Hội, Hội Nghị Đảng thông qua, rồi đưa ra Quốc Hội, đưa vào Hiến Pháp. Vì thế dưới chế độ cộng sản Hiến Pháp chỉ là Cương lĩnh của đảng Cộng sản.

Chính vì thế các Hiến Pháp 1959, 1980 và 1992 càng ngày càng xa lìa thực tế xã hội, càng xa cách người dân và càng trở nên lạc hậu. Cụ thể là Đại Hội Đảng 6 ra quyết định giải tán hai đảng ngoại vi: đảng Xã Hội và đảng Dân chủ. Sang đến Đại Hội 7 quyết định bắt chước Liên Xô đưa điều 4 vào Hiến Pháp, công khai đặt "Đảng" trên Hiến Pháp trên Quốc Hội.

Bản Dự Thảo Sửa Đổi Hiến Pháp lần này còn đặt "Đảng" trên Tổ Quốc, trên Nhân Dân, buộc Quân Đội phải "trung" với "Đảng". Việc thể chế hóa Quân Đội phục vụ "Đảng" lại bộc lộ nỗi lo tự chuyển biến, tự chuyển hóa, trong diễn biến hòa bình đang ngấm ngấm xảy ra bên trong Quân Đội thách thức sự tồn vong của đảng Cộng sản Việt Nam.

Hiến Pháp trong Diễn Biến Hòa Bình

Vì không có một Hiến pháp vạch ra một viễn kiến, một hướng vươn tới cho xã hội, cho chính trị, cho kinh tế, cho giáo dục, cho văn hoá... đảng Cộng sản đã và đang đưa đất nước vào cuộc khủng hoảng toàn diện và bế tắc, với nguy cơ mất nước.

Trước tình thế thay vì trao trả quyền lập hiến cho dân, đảng Cộng sản lại dờ dẫm góp ý sửa đổi Hiến Pháp 1992. Việc đảng Cộng sản tuyên truyền giữ điều 4 Hiến Pháp đã được nhà báo Huy Đức ví đảng Cộng sản lấy điều 4 Hiến Pháp làm hầm trú ẩn.

Suy rộng ra các chiến sĩ thông tin tự do là pháo binh từ xa liên tiếp pháo vào hầm. Các chiến sĩ dân chủ đang cùng đồng bào ngày đêm vây hãm quanh hầm. Còn các nhân sĩ "Kiến Nghị 72", các sinh viên "Kiến Nghị Sinh Viên" là các chiến sĩ công khai "diễn biến hòa bình" ngay trong hầm trú ẩn.

Thứ hai tuần này, 25-2-2013, Nguyễn Phú Trọng công khai xác nhận việc góp ý điều 4, đòi đa đảng, đòi tam quyền phân lập, đòi phi chính trị hóa quân đội đều là những biểu hiện suy thoái chính trị tư tưởng đạo đức. Đảng cần "lãnh đạo", cần "xem ai" có những biểu hiện đòi hỏi nói trên.

Khổ nội Chủ nhiệm Ủy ban Pháp luật của Quốc hội, Trưởng ban biên tập dự thảo sửa đổi Hiến pháp 1992, ông Phan Trung Lý lại từng tuyên bố: *"Nhân dân có thể cho ý kiến đối với điều 4 Hiến pháp như với tất cả các nội dung khác trong dự thảo, không có gì cấm kỵ cả."*

Phó Chủ nhiệm Văn phòng Quốc hội, ông Nguyễn Sỹ Dũng, còn nói rõ hơn: *"Quyền lập hiến của nhân dân trước hết thể hiện ở quyền phúc quyết Hiến pháp của nhân dân. Khi mọi quyền lực đều thuộc về nhân dân, thì mọi quyền lực đều chỉ hợp pháp khi được nhân dân phân chia. Chính vì vậy, bảo đảm quyền phúc quyết của nhân dân là bảo đảm tính chính danh của toàn bộ hệ thống quyền lực nhà nước."*

Thế ra tư tưởng chính trị của hai viên chức cao cấp Quốc Hội suy thoái hay họ đã "phản động" tiếp tay với nhân dân mở cửa hầm trú ẩn.

Ngày tối ngày 25-2-2013, nhà báo Nguyễn Đắc Kiên, phó phòng, biên tập viên báo Gia đình và Xã hội, phổ biến trên facebook năm điều muốn nói với Tổng Bí Thư Đảng Cộng Sản Nguyễn Phú Trọng. Ngay điều thứ 1 ông Kiên tuyên bố: "*Tôi không chỉ muốn bỏ Điều 4 trong Hiến pháp hiện hành, mà tôi muốn tổ chức một Hội nghị lập hiến, lập một Hiến pháp mới thực sự là ý chí của toàn dân Việt Nam, không phải là ý chí của đảng cộng sản như Hiến pháp hiện hành.*"

Ngày 26-2-2013, báo Gia đình và Xã hội ra Quyết định kỷ luật, buộc nhà báo Nguyễn Đắc Kiên phải thôi việc. Ông Kiên cho biết đã lên tiếng vì đạo đức và đã chọn con đường đến với dân chủ tự do dẫu biết con đường ấy đòi hỏi rất nhiều kiên nhẫn và hy sinh.

Trước đây Nguyễn Minh Triết còn nhìn nhận bỏ điều 4 cũng như bỏ hàm trú ẩn là tự sát. Ông Triết không nhận ra nếu họ tiếp tục cầm cự, buộc cách mạng xảy ra, tạo thêm rủi ro cho họ và gia đình. Chỉ có diễn biến hòa bình để chuyển tiếp sang thể chế tự do dân chủ mới có thể giúp họ tồn tại và quay về với dân tộc.

Tiến Trình Dân Chủ Hóa Việt Nam

Trước tình trạng đảng Cộng sản càng ngày càng bị cô lập, tháng 9 năm 2005, Phó Giáo sư - Tiến sỹ Phạm duy Nghĩa , Đại Học Quốc Gia Hà Nội, lên tiếng kêu gọi đảng Cộng sản cần quay về giá trị Hiến Pháp 1946, bởi mỗi câu chữ trong đó đều "vang vọng tiếng dân".

Trên diễn đàn đài BBC, người viết có bài "Hiến pháp đúng mực sẽ giúp người dân làm chủ", giải thích mô hình nhà nước trong Hiến Pháp 1946 còn rất nhiều khiếm khuyết: tam quyền không phân lập, mọi quyền lực đều tập trung trong tay chủ tịch nước, mà chủ tịch nhà nước lại không được dân chúng trực tiếp bầu. Mô hình này tạo cơ sở xây dựng thể chế độc tài cộng sản.

Từ đó người viết kêu gọi cùng vận động một hiến Pháp mới tự do dân chủ với tam quyền phân lập, với viễn kiến, với hướng đi rõ ràng cho dân tộc Việt Nam.

Đến ngày 08 tháng 4 năm 2006, Khối 8406 công bố một Tiến Trình Dân Chủ Hóa Việt Nam gồm 4 giai đoạn. Giai đoạn cuối là việc thành lập Hội

đồng soạn thảo hiến pháp lâm thời, soạn thảo hiến pháp mới và đưa dự thảo hiến pháp mới ra trưng cầu dân ý; thành lập Hội đồng thi hành Hiến pháp mới, Hội Đồng Tổ chức bầu cử Quốc Hội; Quốc hội đầu tiên họp để thông qua và ban hành Hiến Pháp này.

Tiến Trình Dân Chủ Hóa Việt Nam của Khối 8406 đã được hằng chục ngàn người đồng ý và ghi tên gia nhập. Từ đó nhiều Tổ chức chính trị được hình thành và công khai hoạt động đưa cuộc đấu tranh lên một cao trào đòi lại quyền lập hiến và quyền phúc quyết đã bị đảng chiếm đoạt bấy lâu nay. Luật sư Lê Công Định còn soạn một Tân Hiến Pháp để tương lai có thể dễ dàng tham khảo.

Kiến Nghị 72, Kiến Nghị Sinh Viên và tiếng nói của những người như nhà báo Nguyễn Đắc Kiên là dấu hiệu mới của Tiến trình cách mạng Dân Chủ Hóa Việt Nam trong ôn hòa nhưng triệt để, giải thể chế độ độc tài cộng sản xây dựng một thể chế tự do dân chủ.

Một Hiến Pháp được đưa ra trưng cầu và được đồng thuận của đa số người Việt trong và ngoài Việt Nam sẽ là giải pháp tốt đẹp nhất cho toàn dân tộc Việt Nam, trong đó có các đảng viên đảng Cộng sản.

Đã đến lúc, để mọi người Việt chúng ta đồng tâm, đồng chí, đồng lực Vận Động một Hiến Pháp Tự Do Dân Chủ cho Việt Nam.

Nguyễn Quang Duy

Melbourne, Úc Đại Lợi

27/2/2013

Bài viết phản ánh quan điểm riêng và lối hành văn của tác giả, nguyên chủ tịch Cộng Đồng Người Việt Tự Do tại Canberra và phó chủ tịch Cộng Đồng Người Việt Tự Do tại Úc Châu.

PB 01032013